

Algunes qüestions que podrien ajudar als equips docents a reflexionar:

1.- sobre la funcionalitat de les decisions que es prenen en relació amb la funcionalitat del currículum poden ser:

- Els continguts que es treballen a l'aula estan relacionats amb fets reals o amb problemes quotidians?
- Es treballa a partir de notícies de l'actualitat?
- Es dóna importància a aspectes procedimentals basats en l'experimentació, el treball de camp o la manipulació?
- Els coneixements es tradueixen en actituds i accions quotidianes, tant individual com col·lectivament?

Per exemple:

en l'estudi dels impactes de les migracions actuals es tracta de transferir aquest coneixement, d'una banda, a la interpretació d'aquest fenomen en el barri o municipi on se situa l'escola, d'altra, generalitzar les causes i conseqüències dels fenòmens migratoris actuals a escala global per, en últim terme, incorporar a la vida de cada dia valors com ara el respecte i la cooperació.

2.- sobre la transversalitat de les decisions que es prenen en relació amb el currículum poden ser:

- Es prenen acords interdepartamentals per seleccionar i seqüenciar continguts comuns?
- La seqüència didàctica se centra en l'estudi de fets, fenòmens o problemes des d'una visió global?
- Es realitzen projectes transversals a nivell de centre com ara: setmana cultural, jornades solidàries, tallers interdisciplinaris... ?

Per exemple:

al treballar procediments cartogràfics convé que els alumnes comprenguin el concepte de proporcionalitat per poder aplicar-ho a la comprensió i ús de l'escala d'un mapa. En aquest sentit serà necessari prendre acords compartits entre el departament de ciències socials i el departament de matemàtiques, per a comprendre, representar i interpretar l'espai per orientar-se i desplaçar-se mitjançant l'ús de croquis, plànols i mapes.

Els continguts de les diferents matèries **s'haurien de plantejar des d'un enfocament transdisciplinar** (entre disciplines de diferents àrees del coneixement) per al desenvolupament de les competències bàsiques. Aquest **enfocament suposa** establir un mapa de la transversalitat dels continguts. Es a dir, **buscar les interseccions dels continguts de les diferents matèries i seqüenciar-los de forma coherent**, evitant les repeticions, evidenciant els oblitats i prenent decisions sobre què, qui i quan s'ensenya

3.- sobre l'adquisició de **cotes d'autonomia** per part de l'alumnat a través de la transferència d'estratègies per **aprendre a aprendre** poden ser:

- L'alumnat sap gestionar el treball en grup de forma cooperativa?
- Les estratègies per a l'avaluació dels aprenentatges tenen en compte la gestió de l'error a través de l'autoregulació?
- L'alumnat pren decisions sobre què i com aprendre?

A tenir en compte:

- Són les **mateixes competències** per l'etapa d'educació primària i d'educació secundària que s'aniran desenvolupant gradualment, fins i tot més enllà de l'educació obligatòria per **aconseguir el bàsic per a tothom i el màxim per a cadascú**.
- L'**edifici** que es vol bastir **se sosté** sobre **quatre pilars bàsics**:
 - Ser i actuar de forma autònoma
 - Pensar i comunicar
 - Descobrir i tenir iniciativa
 - Conviure i habitar el món.
- Estratègies didàctiques i metodològiques
 - Una determinada manera d'ensenyar condiona com s'aprèn. Si parlem de **transversalitat, funcionalitat i autonomia** en l'aprenentatge, **estem posant en qüestió els mètodes i estratègies associats a un ensenyament de tipus transmissiu**.
 - No es tracta d'emmagatzemar coneixements sino d' ensenyar als alumnes a cercar la informació i a interpretar-la per tal de construir interpretacions pròpies.
 - El discurs de l'aula és de doble direcció entre el professorat i l'alumnat. (diàleg pedagògic) El professorat no es limita a donar informació sinó que posa en contacte l'alumne amb el coneixement facilitant les eines del llenguatge i del pensament que permeten transformar la informació en coneixement.
 - Redefinir el paper del mestre.:
 - Esdevé l'expert que guia l'aprenent en la tria i selecció de la informació.
 - Li ensenya com organitzar-la per fer-la seva comprensivament, creant el marc discursiu adequat perquè aquest coneixement pugui ser contrastat i discutit.
 - Ha de crear situacions didàctiques adreçades a crear interès mitjançant la resolució de problemes i a fer copsar la utilitat dels aprenentatges per entendre com és el món on vivim.
 - Estratègies com: el treball de camp, petites investigacions, treballar a partir de notícies d'actualitat, realitzar jocs de simulació... on els nois i noies participin de la reconstrucció del coneixement.
 - Ús de fonts d'informació diversificades: lectura d'imatges, entrevistes i enquestes, premsa, treball de camp...
 - El desenvolupament d'un pensament crític i alternatiu.
 - Les estratègies de treball cooperatiu i les estratègies per aprendre.
 - Ha de cercar altres metodologies que permetin posar en contacte l'aprenent amb el coneixement creant noves

situacions didàctiques que apropin la lògica de l'alumnat a la lògica de la ciència.

- Redefinir l'aula :
 - com a taller de treball on els mitjans per obtenir la informació hi són presents i d'on s'obté la informació, es tria, es selecciona, s'organitza, es reelabora, es comunica, es comparteix, s'intercanvia, es contrasta. Per la qual cosa requereix una altra organització que faciliti la comunicació.
- Gestió de l'espai i del temps més flexible
- Tipus de metodologies :
 - El treball per projectes: una metodologia per a l'adquisició de les competències bàsiques a l'educació primària.
 - L'aprenentatge per problemes: una metodologia per a l'adquisició de les competències bàsiques a l'educació secundària.

La presa de decisions del professorat en relació al currículum.

Els centres haurien d'anar definint el seu propi projecte educatiu sense perdre de vista que les decisions sobre l'organització del currículum estan al servei de les finalitats educatives que es proposin.

Algunes propostes per dinamitzar el debat en el si dels claustres poden ser:

- Determinar quins són els canals de discussió i participació del professorat en cada centre (equips docents, departaments, comissió pedagògica...).
- Identificar els lideratges pedagògics del professorat per compartir "bones pràctiques".
- Reflexió i presa de decisions al voltant del desenvolupament de les competències bàsiques:
 - Identificar quin és el punt de partida (aprofitar actuacions fetes, com per exemple, la reflexió i la presa de decisions al voltant dels resultats de les proves de competències bàsiques).
 - Determinar la contribució de les diferents àrees a l'adquisició de les competències bàsiques.
 - Prioritzar quines competències convé treballar (per a tot l'alumnat, per a cada nivell...).
 - Prendre acords per treballar-les a l'aula.
 - Proposar quin tipus de formació s'ajusta a les necessitats detectades.
 - Prioritzar quines competències convé treballar (per a tot l'alumnat, per a cada nivell...).

- Prendre acords per treballar-les a l'aula.
- Proposar quin tipus de formació s'ajusta a les necessitats detectades

Donem-nos, doncs, el temps necessari per interioritzar i compartir la nova mirada que suposa un currículum orientat a l'adquisició de competències bàsiques, sense perdre de vista quin és l'horitzó:

Aconseguir que els nois i noies, a l'acabar l'educació obligatòria, adquireixin les eines necessàries per entendre el món per tal que esdevinguin persones capaces d'intervenir activa i críticament en la societat plural, diversa i en canvi continu, que ens ha tocat viure.

Bibliografia

Resum extret de:

CANALS, R. (2008) "UN CURRÍCULUM PER A L'ADQUISICIÓ DE COMPETÈNCIES: De l'aula al món i del món a l'aula" *Perspectiva Escolar*, 74-85